

Komşuluk Nereye Taşındı

– harikaufuk · 18 Ocak 2022

Çocukluk günleri hayatın en güzel günleri olarak bilinir. Öyledir de... Anne ve babasının koruyuculuğu altında genelde mutlu, sorumsuz, gelecek endişesinden habersiz geçen kısa ama unutulmaz yıllar olarak görüyorum. Büyüdükçe gerçekleri görmeye, idrak etmeye başlıyoruz. Hayatın toz pembe renkte ve şeker tadında olmadığını fark ediyoruz.

Çocukluk yıllarımda henüz kaybedilmemiş o kadar güzel değerler vardı ki! Akşama kadar kırlarda doyasıya oynardık. Ağaçlara tırmanırdık, meyveleri dalından toplardık. Korkusuzduk, mutluyduk, güven içindeydik. İnsanların kötü olabilecekleri aklımızdan geçmezdi bile...

Çok kıymetli komşularımız vardı. Doktor, mühendis, avukat, iş adamı, fabrikatör filan olduklarını sanmayın. Eskiden adamlık diplomayla ölçülmezdi. Onlar belki üniversite bitirmemişlerdi ama adam gibi adamlardı. Ağırbaşlı, görgülü, bilgili, kendilerini hayat okulunda yetiştirmiş tertemiz insanlardı. Onların üstünlüğü insan olma sırrına erişmişliklerinde gizliydi. Yardımseverlerdi. Biri biber salçası yapacaksa mahallenin kadınları, kızları evden bıçaklarını alıp komşuya koşu koşu, seve seve biber temizlemeye giderlerdi. Dolma yapılacaksa el elden yapılırdı. Pişenden konu komşuya verilirdi. Üstelik paylaştıkça azalmazdı, bereketi içinde olurdu.

Bazı yemekler pişerken kokusu mahalleyi sarardı. Böyle zamanlarda annem komşulara da birer tabak yemek yollardı. “Güzel kokmuştur şimdi nefisleri çeker belki...” derdi. Aynı şekilde komşularımız da bizlere pişirdiklerinden gönderirlerdi. Böylece sofralarımızda çeşit, bereket ve tat çoğalırdı. Bir yemekten söz ederken hamile olan komşumuz varsa yanında adını söylemekten kaçınırlardı. “Canı çeker, şu anda da yok, yendi bitti.” ince düşüncesiyle hareket ederlerdi. Mahallenin erkekleri evlerine fileler içinde ama kese kâğıdında yiyecekler götürürlerdi. Şimdi sosyal paylaşım sitelerinde herkes pişirdiğini, yediğini, içtiğini fotoğraflarla dünyaya ilan ediyor.

Bir evde hasta varsa kimi çorba pişirip götürürdü, kimisi “Köyden yeni geldi, taze tereyağı iyi gelir.” derdi. Bazıları da bir tabak bal veya reçel ile hasta yoklamaya giderlerdi. Şimdiki gibi devasa çiçeklere notlar iliştirerek yollanmazdı. Bizzat giderek hastayı yoklardı. Onun için pişirilmiş tavuk suyuna şehriye çorbası, kendi elleriyle hazırladıkları mis kokulu reçeller ile ve en önemlisi sevgiyle yoklanırdı hastalar... Bazen bahçelerindeki çiçeklerden küçük bir demet götürürlerdi. Şimdi kimsenin kimseden haberi yok.

Üstelik o devirde cep telefonu bir tarafta dursun ev telefonu bile yoktu evlerde... Mahallede bir iki kişide ancak vardı. Telefonun ilk girdiği evlerden biri bizimkiydi. Dört haneliydi o zamanlar... “33 64” Bütün mahallede vardı bu numara... Oğlu başka şehirde çalışan, eşi askere giden, kızı Almanya’da olan,

akrabaları memlekette olanlar bizim evden aranırlardı. Annem bizi yollardı. “Koş Ayşe Teyzenin eşi Almanya’dan aradı. Yarım saat sonra tekrar arayacak.” derdi. Hiç aklımıza gelmezdi “Mecbur muyuz onları çağdırmaya? Bize ne canım, postaneye gitsinler.” demek...

Çocukluğumda her evde buzdolabı da yoktu. Adana’nın sarı sıcağında şimdi klimasız bir saat bile duramazken buzdolabının olmayışı ne kötü bir şeydi. Fazla yemeklerini bozulmasın diye buzdolabı olan komşulara götürürlerdi. Annem sıkı sıkı tembih ederdi: “Bu yemek Fatma Teyzelerin, sakın ha yemeyin.” diye... Tam sofraya oturmuşken defalarca yemeğini yarım bırakıp komşuların emanetlerini dolaptan çıkarır verirdi. Buz da isterlerdi sıcak günlerde... Annemin bir tek gün söylendiğini duymadım. “Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.” zihniyeti ile hareket ederek “Komşu malı ortaktır.” veya “Ahirette her yedi adımda bir komşu sualı vardır.” derlerdi. Malını esirgeyenler için de “Kötü komşu insanı mal sahibi yapar.” diye avunurlardı.

Mahallede iki sinema vardı: Aile Sineması, Lale Sineması... Aile Sineması yazlıktı, Lale Sineması hem yazlık hem de kışlıktı. İkisinden birine güzel bir film gelmişse biletler gündüzden alınırdı. Aile Sinemasının sahibi Mehmet Amca babamın arkadaşıydı. Biletlerimiz en arkada bulunan locaların önündeki ilk sıradan alınırdı. Sinema öncesi hazırlıklara başlardık. Önceden yıkanıp güneşte kurutulmuş kavun ve karpuz çekirdekleri özenle kavrulurdu, kâğıttan yaptığımız külahlara az tuz ekleyerek kavurduğumuz çekirdekleri koyardık. Mahalle sinemasındaki sandalyeler tahtaydı. Bu yüzden koltuğumuzun altına birer de ince minder ve elimizde çekirdek külahlarıyla sinemadaki yerimizi alırdık.

Eskiden iki film oynardı sinemalarda... İki film arasında da 10 dakika ihtiyaç molası verilirdi. Babam Kahveci Sami Ağabey’e tembihte bulunurdu, ya film başlamadan ya da film arasında çaylarımız gelirdi karşı kahveden... Sinemada yoksul çocuklar aile bütçesine katkıda bulunmak için sakız ve gazoz satarlardı. Okul harçlıklarını çıkarmak için gazoz satan bu çocuklara destek olmak amacıyla babacığım hepimize gazoz ısmarlardı. Kapakları açılarak elimize verilen bu gazozların içine leblebi atar öyle içerdik. Çocuk akli işte... Bazı günler gala gecesi olurdu, aslında oyuncuların geldiği geceye verilen isimdi bu, şimdiki gibi ilk gösterim filan değildi yani... O kısacık arada film oyuncularını boyu uzun ama eni daracak olan sahneye çıkararak halkı selamlardı. O günlerde sinemalarda bilet bulmak çok zordu. İzdiham yaşanırdı sinemanın önünde...

Çamaşır yıkamak, çocuklarının banyosu kadınların bir gününü alırdı. Otomatik makineler yoktu. Şimdiki gibi musluklardan ister sıcak, ister soğuk su akmazdı. Hatta sık sık sular kesilirdi. Sanırım gündüz kullanım çok olduğundan su kesilmese bile tazyiksiz akan su üst katlara çıkmazdı. Annem çalar saati kurardı. Şebeke tarafından gece ikide veya üçte verilen suyu büyük bidonlarda toplardı. Gece su geldiğinde uyanamamışsa ertesi günü susuz geçirmek korkusu vardı. Ama yine de mutluyduk. Yaşamdan tat alabiliyorduk. Şimdi bakıyorum da her şey makineleşmiş. Buna rağmen insanlar ise hep yoğunlar. Zamanın darlığından şikâyetçi herkes... Kendilerine çok fazla odaklanmışlar. Biraz da çevremizle ilgilensek diyorum. Bilmem hangi ülkedeki film yıldızının özel hayatına verdiğimiz önemin binde birini

karşı komşumuza gösterebilsek... Peygamberimizin “Komşusu açken kendisi tok yatan bizden değildir.” sözünü uygulayabilsek inanın hayat daha güzelleşecektir. Hayatı anlamlı kılan paylaşmanın hazzıdır.

Komşularımız başka mahallelere taşınırlarken ne kadar üzüldük ama yeni bir ev alıp da taşınmışlar ise sevinçle kederi aynı anda yaşadık. Bugünlerde komşular değil ama komşuluk başka bir yere taşınmış olmalı... Sahi, bilen var mı? Sizce komşuluk nereye taşındı?

HARİKA UFUK